

Початкова школа i сучасність

№8(12) серпень 2015

Моя рідна школа

Орієнтовний конспект першого уроку,
присвяченого початку навчального року,
1 клас

ПЕРЕДПЛАТНИЙ
ІНДЕКС 86516

Явища природи. Пори року

Урок природознавства, 2 клас

Загальне уявлення про прікметник, його значення у реченні

Урок української мови, 3 клас

Дієслово. Загальне поняття про дієслово як частину мови. Великий Кобзар

Інтегрований урок української мови
та читання, 4 клас

Темперамент моєї дитини

Батьківські збори, 2-3 клас

Комунікативно-діяльнісний підхід до проведення інтегрованих уроків

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛІЙ ТИГР»

Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 8 (12) СЕРПЕНЬ 2015

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Світлана МАТИНЕНКО,

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач Кафедри початкової освіти
та методик гуманітарних дисциплін
Київського університету імені Бориса Грінченка

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Надія БІБІК,

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член НАПН України,
провідний науковий співробітник
лабораторії початкової освіти
Інституту педагогіки НАПН України

Марія БРАТКО,

кандидат педагогічних наук, доцент,
директор Університетського коледжу
Київського університету імені Бориса Грінченка

Алла ЖУКОВА,

кандидат педагогічних наук, директор
Гімназії міжнародних відносин № 323 м. Києва

Василь ЖУКОВСЬКИЙ,

доктор педагогічних наук, професор
Національного університету «Острозька Академія»

Тетяна ПУШКАРЬОВА,

кандидат педагогічних наук,
директор Скандинавської гімназії
Дарницького р-ну м. Києва

Олена МАТВІЄНКО,

доктор педагогічних наук, професор,
заступник директора з наукової роботи
Інституту педагогіки та психології
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Ольга СЛОНЬОВСЬКА,

кандидат педагогічних наук, професор
Прикарпатського національного університету
імені Василя Стефаника

Лариса СОЛОВЕЦЬ,

кандидат педагогічних наук,
відмінник освіти України,
заслужений вчитель України,

Людмила ХОРУЖА,

доктор педагогічних наук, професор,
проректор з наукової роботи
Київського університету імені Бориса Грінченка

Ірина ШАПОШНИКОВА,

кандидат педагогічних наук, професор,
завідувач Кафедри педагогіки і методики
початкового навчання Інституту педагогіки
та психології Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова

Віктор ЮРЧЕНКО,

кандидат психологічних наук, доцент,
директор Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка

ЗМІСТ

МОВОЮ НАУКИ

Ірина СУХОПАРА

Темперамент моєї дитини
Батьківські збори, 2-3 клас

Тетяна БАРАБАШ

Явища природи. Пори року
Урок природознавства, 2 клас

26

Катерина СЛІПЧЕНКО

Закінчення слова,
його значення у реченні
Урок української мови, 3 клас

29

Валентина ДЕМОЧКО

Загальне поняття про іменник
Інтерактивний урок
української мови, 3 клас

31

Галина РЕПІК

Загальне уявлення про прікметник,
його значення у реченні
Урок української мови, 3 клас

33

Ліана КАЛІЄВСЬКА

Славетні українці
Урок-проект «Я у світі», 3 клас

35

МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

Валентина СЕМЕНЮТА

Моя рідна школа
Орієнтовний конспект першого
уроку, присвяченого початку
навчального року, 1 клас

12

Тетяна ПОСОХІНА

Розвиток мовленнєвої
компетентності на уроках
навчання грамоти.
Закріплення написання
вивчених літер
Урок навчання грамоти, 1 клас

18

Любов КАРМАЗА

Послідовність чисел від 0 до 10.
Порівняння чисел у межах 10.
Складання та розв'язування задач
на знаходження суми та остачі
Урок математики, 1 клас

35

Світлана СОЛОМЕННИК

Дієслово. Загальне поняття про
дієслово як частину мови.
Великий Кобзар. Поезія,
що стала народною піснею
Інтегрований урок української
мови та читання, 4 клас

39

Альона ЯНЧЕНКО

Розвиток зв'язного мовлення учнів
початкових класів через систему
різноманітних творчих завдань
(практична частина)

42

Світлана ДОБРОВОЛЬСЬКА, Анжеліка ПІПЕРКОВА

Пісня – душа народу
Бінарний урок із позакласного
читання та музики

43

Ірина МЕЛЬНИК

Порівняння чисел у межах 10
Урок математики, 1 клас

21

Вікторія КРАВЧЕНКО

Додавання і віднімання
двоцифрових чисел, у результаті
якого виходять «круглі» числа
Урок математики, 2 клас

24

ЦЕ ЦІКАВО!

Природа в житті людини

7, 17

Співає жайворонок у небі

41

Темперамент моєї дитини

Батьківські збори, 2–3 клас

Ірина СУХОПАРА, старший викладач Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Той щасливий, хто живе в умовах,
що відповідають його темпераменту,
але той більш досконалій,
хто вміє пристосовувати свій темперамент
до будь-яких умов...

Девід Юм

Мета: допомогти батькам визначити тип темпераменту своєї дитини; надати методичні рекомендації щодо врахування типу темпераменту у вихованні дитини; сприяти згуртуванню колективу батьків, продуктивному спілкуванню батьків і вчителя.

Обладнання: тести для визначення типу темпераменту у дітей, картки з описом типів темпераментів, порадами щодо виховання дітей, геометричні фігури (круг, овал, трикутник, прямокутник, зигзаг), надписи типів темпераменту.

Столи в класній кімнаті слід розставити таким чином, щоб було п'ять великих столів для роботи у малих групах.

Хід зборів

1. Організаційний момент.

Перед початком зборів батьки за проханням вчителя обирають одну з геометричних фігур за власним бажанням, про яку вони можуть сказати «Це – я». Обравши фігуру, батьки розташовуються за столом із обраною ними геометричною фігурою (на кожному з п'яти столів лежить одна геометрична фігура).

2. Привітання батьків, створення емоційного контакту з батьками.

3. Повідомлення теми та мети батьківських зборів. Мотивація діяльності батьків.

Тема наших зборів – «Темперамент моєї дитини», ми разом визначимо тип темпераменту вашої дитини та дізнаємось, як потрібно враховувати ці знання для виховання дитини. Знаючи темперамент своєї дитини, можна навчитися передбачати і прогнозувати поведінку свого малюка в тій або іншій складній ситуації, використовувати позитивні і негативні риси темпераменту на користь дитини.

4. Визначення типу особистості за психо-геометричним тестом Сьюзен Дилінгер.

Ви обрали геометричну фігуру, яка найбільше вам відповідає. Обрана фігура за психо-геометричним тестом Сьюзен Дилінгер може свідчити про особистісні якості, які описані на картках. Будь ласка, прочитайте разом цю інформацію (або вчитель може сам її повідомити).

Квадрат. Ви невтомний працівник. Працелюбність, наполегливість, потреба доводити розпочату справу до кінця, старанність, яка дозволяє досягти завершення роботи, – це те, чим відомі істинні «люди-квадрати». Витривалість, терпіння і методичність зазвичай роблять їх висококласними спеціалістами у своїй галузі. Цьому сприяє невтомна потреба в інформації та колекціонування найнаймовірніших відомостей.

«Люди-квадрати» скоріше «вираховують» результат, аніж здогадуються про нього. Вони надзвичайно уважні до деталей, дрібниць, а також люблять раз і назавжди заданий порядок. Усі ці якості сприяють тому, що «Квадрати» можуть стати відмінними адміністраторами, виконавцями, але рідко бувають хорошими розпорядниками, менеджерами.

Трикутник. Символізує лідерство, і своє призначення: «Народжений, щоб бути лідером». Найхарактернішою особливістю є здатність концентруватися на головній меті. Вони – енергійні, сильні особистості, які ставлять прозорі цілі і, як правило, досягають їх.

«Люди-трикутники» дуже впевнені в собі, хочуть постійно відчувати свою правоту. Це робить їх особистостями, які постійно конкурують з іншими. «Трикутник» – це установка на перемогу.

Із «Трикутників» виходять прекрасні менеджери найвищого рівня управління. Саме до таких висот вони і прагнуть. І допомагає їм у цьому ще одна якість – майстерність «політичної інтриги». Взагалі, «Трикутники» дуже симпатичні, привабливі люди, які змушують все і всіх обертатися навколо себе і без яких наше життя втратило б усю гостроту відчуттів.

Прямокутник. Символізує стан переходу та змін. Це люди, незадоволені тим способом і стилем життя, який вони ведуть у даний час, а тому перебувають у пошуках кращого становища.

Найбільш характерні риси – непослідовність і непередбачуваність вчинків упродовж переходного періоду. У «Прямокутників» виявляються такі позитивні якості, як допитливість, жвавий інтерес до всього, що відбувається та сміливість. Правда, зворотним боком цього явища є надмірна довірливість, навіюваність, наївність. Тому «Прямокутниками» легко маніпулювати.

Якщо ви дійсно маєте «прямокутну форму», будьте обережні! І пам'ятайте, що «прямокутність» – це лише стадія. Вона мине – і ви вийдете на новий рівень особистісного розвитку та злагатитесь набутим досвідом.

Коло. Це найкращі комунікатори серед п'яти форм, насамперед тому, що вони найкращі слухачі. Їм характерна висока чутливість, розвинута

емпатійність – здатність співпереживати, співчувати, емоційно відгукуватися на переживання іншої людини. «Людина-коло» відчуває чужу радість і відчуває чужий біль, як власний. «Люди-кола» відмінно «бачать» людей і в одну мить можуть розпізнати облудника та брехуна. Вони «вболівають» за свій колектив і високопопулярні серед колег по роботі. Але, як правило, вони слабкі менеджери і керівники у сфері бізнесу.

По-перше, «Люди-кола», через їх спрямованість скоріше на людей, ніж на справу, надто намагаються догоditи кожному. По-друге, «Кола» не відрізняються рішучістю. Якщо їм випадає керувати, то вони обирають демократичний стиль керівництва і намагаються обговорити практично будь-яке рішення з більшістю та заручитися підтримкою.

Можна сказати, що «Кола» – природжені психологи. Для того, щоб очолити серйозний бізнес, «Людям-колам» не вистачає організаторських навичок.

Зигзаг (хвилясті лінії). Символізує креативність, творчість. Ви скоріше за все, істинний «правопівкульний» мислитель, вільнодумаюча людина.

«Зигзаги» схильні бачити світ постійно змінним. Тому для них немає нічого більш нудного, ніж речі, які ніколи не змінюються: постійність, шаблон, правила та інструкції; люди, які завжди з усім погоджуються або роблять вигляд, що погоджується.

«Зигзаги» просто не можуть продуктивно працювати у добре структурованих ситуаціях, їм необхідна різноманітність, високий рівень стимуляції та незалежність від інших на своєму робочому місці.

«Зигзаги» – найзбудливіші люди, при цьому їм не вистачає компромісності: вони нестремані, дуже експресивні, що разом з ексцентричністю часто заважає їм втілювати свої ідеї в життя.

Ви мали можливість більше дізнатися про свої особистісні якості. Подібний тест ви можете провести вдома зі своїми рідними, щоб більше дізнатись і краще розуміти їх.

5. Повідомлення батькам інформації про темперамент дитини.

Темперамент людині надається від народження, його риси успадковуються від батьків. В основі темпераменту лежить тип вищої нервової діяльності. Темперамент визначає силу і швидкість дитячих реакцій на життєві події, ступінь емоційності маленької особи. Він виявляється в швидкості мови і мислення, в руках, міміці, жестах, в манері спілкування, в реакціях на життєві проблеми та іншому. Складність полягає в тому, що діти через недостатню зрілість психіки ще не вміють контролювати свою поведінку. Виходить, що не дитина управляє власним темпераментом, а темперамент управляє нею. Тільки з накопиченням певного життєвого досвіду, подорослівшавши, дитина поступово навчиться справлятися з «незручними» особливостями своєї

психіки. Темперамент є відносно стійкою особливістю і зазнає протягом життя дуже незначних змін. Він мало схильний до змін внаслідок виховання, навчання, під впливом різних життєвих подій. Мудрі батьки можуть навчитися керувати темпераментом своєї дитини. Для цього потрібно знати тип темпераменту своєї дитини, сильні та слабкі сторони, передбачати поведінку дитини в складних ситуаціях, враховувати особливості свого типу темпераменту.

6. Визначення батьками типу темпераменту дитини.

Пропоную вам визначити тип темпераменту дитини за тестом.

Тест: «Визначте темперамент своєї дитини»

Кожне питання містить чотири варіанти відповіді. Виберіть той опис, який понад усе відповідає поведінці вашої дитини і обведіть букву перед ним.

1. Як (найчастіше) ваш малюк реагує на зауваження батьків (вихователів, вчителів)?

A Обіцяє, присягається, що це було востаннє, але незабаром знову здійснює аналогічний вчинок

B Сердиться, обурюється і в результаті вчиняє по-своєму

C Спокійно визнає свою провину

Г Ображаеться, легко засмучується, плаче

2. Як ваша дитина поводить себе в ситуаціях, які вимагають швидких і рішучих дій?

A Її миттєво охоплює азарт

Б Діє швидко і енергійно

В Веде себе спокійно і зосереджено

Г Діє нерішуче, боязко

3. Якої поведінкової лінії дитина дотримується в суперечках з однолітками?

A Активно відстоює свою позицію, але при цьому намагається враховувати і чужі думки

Б Гарячкує, нікого не хоче слухати

В Говорить упевнено, без зайвих емоцій, послідовний у викладі своїх думок

Г Веде себе дуже нерішуче

4. Як ваша дитина поводиться, опинившись у незнайомій обстановці, новому місці (наприклад, у гостях, в лікарія)?

A Швидко пристосовується до нових обставин, поводиться жваво, виявляє цікавість до оточення

Б Швидко збуджується, іноді (часто) нервус

В Спокійно придивляється до незвичної обстановки

Г Боїться, соромиться, нерішучий, скутий

Підведення підсумків: уважно подивіться на букви, які виявилися поміченими.

Переважання варіантів «A» вказує на те, що темперамент вашої дитини близький до сангвінічного типу.

Якщо серед відповідей більше варіантів «Б», найімовірніше ваша дитина – холерик.

Переважання варіанту «В» свідчить, що ваша дитина – флегматик.

Якщо серед відповідей більше варіантів «Г», то ваша дитина – меланхолік.

7. Підведення підсумків тестування вчителем.

У житті темперамент у «чистому вигляді» (тобто коли дитині повністю властиві риси тільки одного типу) зустрічається рідко. Частіше спостерігається змішані типи, але найбільш яскраві риси все одно будуть вловимі. Саме на них і варто звертати увагу.

Учитель пропонує батькам зайняти стіл із таблицю з назвою типу темпераменту: ФЛЕГМАТИК, МЕЛАНХОЛІК, САНГВІНІК, ХОЛЕРИК.

8. Повідомлення інформації про типи темпераменту. Самостійне ознайомлення батьків.

На столах лежать картки з описом особливостей типів темпераменту дитини. Прочитайте текст на картках, щоб визначити, наскільки збігається опис типу темпераменту з характеристикою власної дитини.

ФЛЕГМАТИК (сильний, урівноважений, інертний тип нервової системи). Повільний, дуже спокійний, стриманий, за впертістю перевершує всіх, ґрутовий, малоемоційний, не любить ризикувати. Поволі засвоює нову інформацію, але надовго. Почуття флегматика рівні, постійні та глибокі. Свої рішення він не змінює, а якщо їх треба відстояти, то виявить максимум упертості. Він дуже відданий своїм близьким і друзям, хоча йому важко знайти справжнього друга. Діти-флегматики дуже миролюбні, уникають боротьби, волючи не ризикувати. Мова некваплива, виразна, але без численних жестів і яскравої міміки. Не буває серед однолітків лідером. Не любить змін, довго адаптується до нового. **Флегматика можливо навчити і майже неможливо перевчити.**

- обов'язковий;
- не вразливий;
- його практично неможливо вивести із себе;
- відрізняється високою працездатністю;
- наполегливий;
- здатний до великих навантажень у роботі;
- врівноважений у стосунках.

Негативні риси:

- все робить повільно;
- малорухливий;
- вимагає часу для зосередження;
- повільно приймає рішення;
- впертість;
- безініціативність.

МЕЛАНХОЛІК (слабкий тип вищої нервової діяльності). М'який і слухняний, сором'язливий, дуже недовірливий, боязкий і нерішучий. Нерішучість виявляється у руках, жестах, вимові, його засмучує і виводить з рівноваги будь-який дріб'язок, сентиментальний. Говорить тихо, але виразно, рухається невпевнено. У нових місцях адаптується дуже важко і довго, тому не любить ходити в школу і садок. Погано звикають до нового колективу, гостро переживають невдачі, дуже болісно реагують на негативні оцінки, а покарання сприймають як справжню трагедію. У нових, особливо конфліктних, ситуаціях стає розгубленим. Знання даються важко, через недостатню активність уваги маля постійно відволікається на сторонні предмети і не може зосередитися на головному. Миттєво стомлюються, часто змінюються настрій, вони малоініціативні, важко вступають у контакт із однолітками. **Потрібно не перековувати темперамент вашого малюка, а допомагати йому розвиватися.**

Основний принцип дитини – «Я все зроблю, тільки трохи пізніше!»

Позитивні риси:

- завжди спокійний;
- терплячий;

Основний принцип дитини – «Мені не весело, тому що мені сумно!»

Позитивні риси:

- підвищена чутливість;
- сердечність, здатність до співчуття;
- тонка сприйнятливість;
- у звичній обстановці – стараний працівник;

- м'якість;
- доброчесливість.

Негативні риси:

- вразливий і сором'язливий, не впевнений у собі;
- часто задумується;
- замкнутість;
- знижена активність;
- низька працездатність (у несприятливих умовах).

САНГВІНІК (сильний, урівноважений, рухливий темперамент). Дружелюбний, товариський, зібраний і діловий, життєрадісний малюк. При цьому він досить спокійний і розважливий. Відкритий і говіркий, він обожнює нові обличчя і нові місця, йому необхідні зміни захоплень. Охоче йде на компроміси і ризикує, не боїться труднощів. Легко переживає невдачі. Він без проблем вливається в будь-який колектив і пристосовується до незвичної обстановки. Він завжди прагне дізнатися якомога більше і легко засвоює нову інформацію. Він швидко переключається з одного на інше, здатний займатися відразу кількома справами. Активний, рухливий, імпульсивний, обожнює гучні ігри. На покарання реагує спокійно, швидко забуває, переносить їх легко. Він абсолютно незлопам'ятний, неконфліктний, тому з ним важко посваритися. Його мова супроводжується імпульсними жестами і багата словами. Сангвінікові комфортно лише в тому випадку, якщо він подобається всім.

Негативні риси:

- незібраність;
- ненадійність (завжди обіцяє, але не завжди виконує свої обіцянки);
- мінливість, легковажність, розкиданість;
- поверховість сприйняття;
- недостатня здатність до зосередження, відсутність посидючості;
- недостатня наполегливість;
- одноманітність їх обтяжує.

ХОЛЕРИК (сильний, неврівноважений, рухливий темперамент). Непосидючий, пустотливий, галасливий, нестриманий, метушливий, неслухняний, запальний, забіякуватий, безстрашний, невтомний, постійно влаштовує скандали і сварки. Сприймає в багнеті непередбачені ситуації, але до нових обставин легко звикає. Нову інформацію засвоює швидко, але вже через кілька хвилин вона вилітає в нього з голови. Такі діти неуважні, їм не вистачає розсудливості та уміння розраховувати свої можливості. Холерик за натурую командир, він легко адаптується до незвичної обстановки, але через свій запальний характер постійно конфліктує зі своїми однолітками, хоча не може без них жити. Така дитина схильна до гри на публіку, вона постійно потребує глядачів, від яких чекає відповідної реакції. Тому дитина-холерик ніколи не буде плакати і вередувати на самоті. Холерик не вміє чекати і приборкувати свої бажання. Він любить активні гучні ігри та нові враження, охоче йде на ризик. Відноситься спокійно до зауважень, але фізичні покарання не сприймає. Нерідко випробовує гнів і страх. Мова холерика уривчаста, швидка, із проковтуванням окремих слів, однак дуже виразна та емоційна. Рухи такого малюка стрімкі, різкі, енергійні.

Основний принцип дитини – «Я тобі вірю, а ти мені?».

Позитивні риси:

- висока рухливість;
- висока адаптивність (легко пристосовується до нових умов);
- захопленість, натхнення;
- товариськість;
- життєрадісність, оптимізм;
- доброчесливість;
- не вразливий;
- виразність міміки та пантоміміки;
- діяльний за умови цікавої справи.

Основний принцип дитини – «Хочу все й одразу!». **Позитивні риси:**

- висока активність;
- енергійність;
- швидко усвідомлює обстановку;
- товариськість;
- рішучість;
- збуджена переконлива мова.

Негативні риси:

- невитриманість;
- запальність;
- агресивність;
- нестійка поведінка;
- різкість у відносинах, конфліктність;
- циклічність у роботі, у переживаннях, настроях.

9. Уточнення типу темпераменту дитини вчителем і батьками.

Вчитель індивідуально допомагає батькам з'ясувати тип темпераменту дитини, ділиться своїми спостереженнями. Просить батьків зайняти інший стіл, якщо результат тесту і опис не збігаються.

10. Обмін враженнями, інформацією батьків, які сидять за одним столом.

11. Методичні рекомендації щодо виховання дітей різних типів темпераменту.

Переконавшись, що батьки остаточно визначили тип темпераменту дитини, вчитель просить ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо виховання дитини певного типу темпераменту, розміщеними на картках.

ФЛЕГМАТИК

Як виховувати дитину-флегматика.

1. Основним гаслом у вихованні дитини-флегматика є **«не поспішай»**. Така дитина не може працювати в умовах дефіциту часу, її потрібний індивідуальний темп, її не можна підганяти, вона сама розрахує свій час і робить справу. Не вимагайте космічних швидкостей.

2. Вчіть дитину раціонально розподіляти час, давайте детальний інструктаж дитині щодо здійснення певної діяльності.

3. Не тисніть на свою дитину, тому що під тиском з боку дорослих вона лише стає ще більш незграбною і пасивною.

4. Не називайте дитину «копушою», особливо при інших людях.

5. Пам'ятайте, що діти-флегматики мають велику потребу у схваленні.

6. Важливо розвивати інтерес до рухів, грati з дитиною в ігри, де необхідна швидкість рухів, точність, спритність, і заохочувати, коли вона виконує будь-які правила гри.

7. Необхідно намагатися поступово виробляти здатність швидше переключати увагу з одного виду діяльності на інший при виконанні різних доручень.

8. Намагайтесь розвивати допитливість дитини (читайте з нею цікаві пізнавальні книги, дивіться науково-пізнавальні фільми, відвідуйте музеї, обговорюйте отриману інформацію).

9. Стимулуйте дитину до прояву ініціативи.

10. Навчайте дитину повніше виказувати свої емоції та почуття: якщо її сумно, не забороняйте плакати,

якщо вона радіє, дозволяйте радіти в повну міру, самі активно показуйте свої емоції (засмучуйтесь, радійте, дивуйтесь, співчуварайте).

11. Залучайте дитину до спільної діяльності (як у дитячому, так і дорослому колективі).

12. Прищеплюйте дитині навички спілкування.

МЕЛАНХОЛІК

Як виховувати дитину-меланхоліка.

1. Основним гаслом у вихованні дитини-меланхоліка є **«не нашкодь»**.

2. У вашої дитини особлива інтуїція, і її життєво необхідно відчувати, що її люблять. Така дитина потребує особливої уваги, теплих відносин, допомоги. Будьте лагідними.

3. У спілкуванні зважайте на вразливість психіки дитини – не підвищуйте голос і не тисніть, своє невдоволення висловлюйте спокійним упевненим голосом, не обзвиваите дитину.

4. Частіше хваліть дитину й не скупіться на прояв широких слів. Заохочуйте навіть за незначні успіхи і досягнення.

5. Показуйте своєму вразливому чаду, що ви дуже цінуєте найменший прояв його турботи.

6. Ніколи не робіть своїй дитині зауваження на людях – це провокує розвиток серйозних комплексів.

7. У спілкуванні зі своєю дитиною частіше використовуйте тактильний контакт: торкайтесь, обнімайте, гладьте по голові, цілуйте та ін.

8. Не забувайте про швидку стомлюваність, зумовлену слабкістю нервових процесів – не перевантажуйте дитину розвиваючими завданнями, у процесі виконання домашньої роботи робіть паузи. Пам'ятайте про те, що навіть ігри стомлюють дитину і можуть привести до стресу.

9. Розвивайте самостійність, даючи дитині посильні доручення. При кожному прояві самостійності заохочуйте свого малюка, підбадьорюйте теплим словом.

10. Уникайте в спілкуванні з дитиною наказів, тому що вони тільки сповільнюють її діяльність.

11. Стимулуйте дитину до прояву ініціативи, активності, сміливості.

12. Розвивайте товариськість, комунікабельність своєї дитини шляхом ігр.

13. Не лякайте й не залякуйте свою дитину. Дитині-меланхоліку протипоказані страшні історії, тривожні фільми та передачі.

14. Допомагайте позбутися страху, для цього обговорюйте з дитиною її почуття. За страхі не висміюйте.

САНГВІНІК

Як виховувати дитину-сангвініка.

1. Основним гаслом у вихованні дитини-сангвініка є **«довіряй, але перевіряй»**.

2. Дитина-сангвінік завжди обіцяє, але далеко не

завжди виконує обіцянє, тому треба проконтролювати, чи виконала вона свою обіцянку.

3. Привчайте дитину доводити розпочату справу до кінця.

4. Звертайте особливу увагу на якість виконаних доручень, не допускайте поверхневого і недбалого виконання завдань.

5. Не давайте доручень, пов'язаних із довготривалою монотонною діяльністю.

6. Хваліть заслужено, тому що є схильність до зазнайства.

7. Виховуючи дитину із сангвінічним темпераментом, варто формувати в неї стійкі прихильності, інтереси.

8. Переїмайте в спілкуванні із сангвініком дух легкості, веселощів і гумору, це йому сподобається.

9. Стежте, щоб життерадісність, товариськість і оптимізм дитини не переросли в непостійність і легковажність, навчайте терпінню і завзятості.

10. Потрібно виявляти довіру до дитини, здійснювати підтримку, закріплювати віру у власні сили.

ХОЛЕРИК

Як правильно виховувати дитину-холерика.

1. Основним гаслом у вихованні дитини-холерика є «**Жодної хвилини спокою**»: підтримуйте і направляйте енергію дитини на корисні справи.

2. Виключайте з обстановки те, що занадто збуджує нервову систему дитини (кіно, телебачення, комп'ютер).

3. Контролюйте бурхливі прояви холериків, у цьому допомагають спокійні ігри (шахи, шашки, кросворди), вибір цікавого хобі.

4. Особливу увагу приділяйте вихованню посидючості за допомогою цікавих завдань (малювання, ліплення, аплікація, збирання моделей із конструктора).

5. Вимогливо та послідовно контролюйте вчинки та дії дитини.

6. Наполегливо привчайте малюка доводити до кінця розпочату справу.

7. У зв'язку з підвищеною чутливістю поводитися з холериками слід м'яко, тому що різкість може порушити стосунки між дитиною і батьками.

8. Не використовуйте фізичну силу при впливі на дитину, зауваження робіть вимогливо, врівноважено, спокійним тоном.

9. Холерика не варто вмовляти, він краще реагує на спокійну, тактовну вимогу.

10. Виховуйте наполегливість і стриманість, уміння володіти собою, варто гасити будь-яку агресивність дитини у зародку.

11. Окрему увагу приділяйте правилам спілкування (розмовляти спокійно, не перебивати того, хто говорить, рахуватися з бажаннями інших, просити, а не вимагати), навчанню ввічливості, тактовності, врівноваженості, розсудливості.

12. «Збудженого» холерика бажано залишити на самоті і навмисно відкладати обговорення його поганих вчинків.

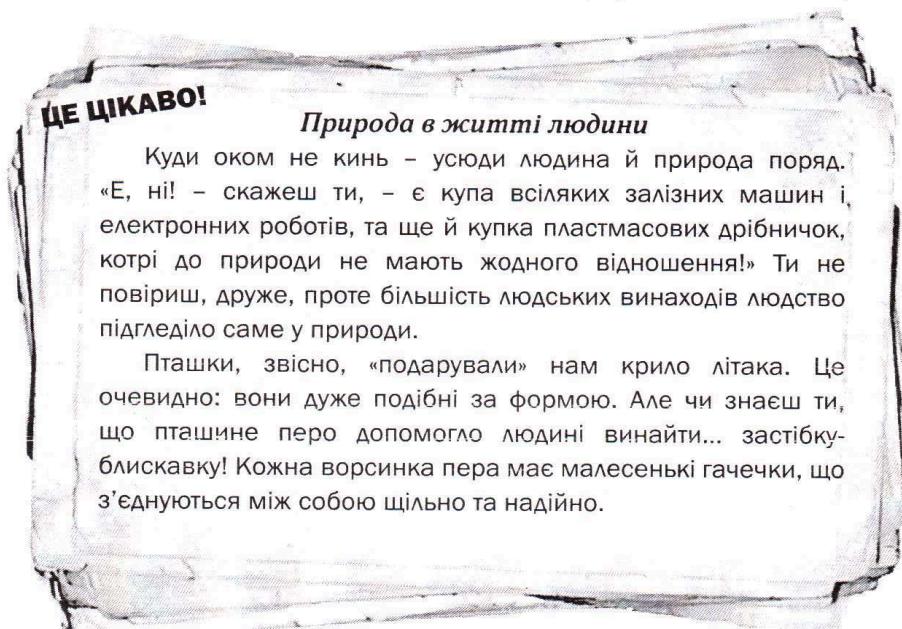
12. Обмін інформацією, враженнями, порадами батьків, які сидять за одним столом.

13. Підбиття підсумків зборів.

Чи була інформація корисною і потрібною для вас? Чи отримали ви нову для вас інформацію? Чи важливим для вас був досвід інших батьків?

СПІСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Вікова та педагогічна психологія : Навч. посіб. / О. В. Скрипченко та ін. – 2-ге вид. – К. : Каравела, 2007. – 400 с.
2. Коробко С. Л., Коробко О. І. Робота психолога з молодшими школярами : Методичний посібник / С. Л. Коробко, О. І. Коробко. – К. : Літера ЛТД, 2006. – 416 с.
3. Марінушкіна О. Є. Порадник практичного психолога / О. Є. Марінушкіна. – Х. : Основа, 2007. – 240 с.

ВИДАВНИЦТВО
«БІЛИЙ ТИГР»

po-press@ukr.net

www.white-tiger.com.ua